

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 883 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคริจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 282 คน ที่ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) มีคุณสมบัติที่สามารถอ่านออกเขียนได้ และมีช่วงอายุที่ชัดเจน โดยเจ้าหน้าที่กลุ่มประสานกิจกรรมชุมชน ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้แก่ นักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์ เป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ ดังนี้

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา	จำนวน 160 คน
- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา	จำนวน 30 คน
- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา	จำนวน 60 คน
- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรางค์	จำนวน 32 คน
รวมกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนทั้งสิ้น	จำนวน 282 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและ

เยาวชน และแบบสอบถามสำหรับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน และแจกแบบสอบถามสำหรับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา คิดเป็นร้อยละ 100.00

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 จากแบบสอบถามเด็กและเยาวชน

1) ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นเพศชาย ร้อยละ 87.6 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 12.4 ส่วนใหญ่มีอายุ 15 – 18 ปี ร้อยละ 65.6 ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมของเด็กและเยาวชน ไม่ได้ศึกษาเล่าเรียน ร้อยละ 33.0 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 45.0 พักอาศัยอยู่กับครอบครัว (พ่อแม่พี่น้องและญาติ) ร้อยละ 80.1

2) การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

1) ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนมีความเห็นต่อความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

- หลักสูตรที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สายสามัญทุกหลักสูตร สายอาชีพหลักสูตรระยะยาว หลักสูตรทักษะชีวิต และหลักสูตรคุณภาพชีวิต สังคมและชุมชน
- หลักสูตรที่มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น

2) ด้านเวลาที่จะจัดการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลาในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- หลักสูตรที่ควรเรียนทุกวัน (เช้าและบ่าย) ได้แก่ สายสามัญทุกหลักสูตร สายอาชีพหลักสูตรระยะยาว หลักสูตรทักษะชีวิต
- หลักสูตรที่ควรเรียน 1 วัน/สัปดาห์ ได้แก่ สายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคมและชุมชน

3) ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนมีความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- รูปแบบการเรียนในชั้นเรียน ได้แก่ หลักสูตรสายสามัญ สายอาชีพ หลักสูตรระยะยาว
- รูปแบบการเรียนแบบพบกลุ่ม ได้แก่ หลักสูตรสายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรทักษะชีวิต และหลักสูตรพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคมและชุมชน

4) ด้านกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนมีความเห็นต่อระดับความเหมาะสมของกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนสำหรับเด็กและเยาวชน ดังนี้

- กิจกรรมที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด คือ กิจกรรมทัศนศึกษา
- กิจกรรมที่มีความเหมาะสมระดับมาก คือ กิจกรรมเข้าค่าย การจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมฐานการเรียนรู้ (วอล์ค แรลลี่) การจัดกิจกรรมนันทนาการ การเชิญวิทยากรพิเศษมาสอนเสริม และการทำโครงการ
- กิจกรรมที่มีความเหมาะสมระดับปานกลาง คือ การทำรายงาน และกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ตามลำดับ

5) ด้านผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอน เด็กและเยาวชนมีความเห็นต่อลักษณะของผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอน ตามลำดับดังนี้

- อันดับ 1 มีความรู้จริง
- อันดับ 2 รู้และเข้าใจปัญหาของเด็กและเยาวชน
- อันดับ 3 สอนเก่ง สอนได้เข้าใจ
- อันดับ 4 เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน
- อันดับ 5 ให้คำปรึกษาและการแนะแนวได้

6) ด้านสื่อการจัดการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนมีความต้องการสื่อสำหรับการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับดังนี้

- อันดับ 1 หนังสือเรียน
- อันดับ 2 ครู / วิทยากร
- อันดับ 3 อินเทอร์เน็ต
- อันดับ 4 ของจริง
- อันดับ 5 เทปเสียง / วิดีโอ / ซีดี
- อันดับ 6 โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม
- อันดับ 7 วิทยุ / โทรทัศน์

7) ด้านสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนมีความต้องการลักษณะของสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับดังนี้

- อันดับ 1 แบบห้องเรียนที่ติดแอร์
- อันดับ 2 แบบห้องเรียน
- อันดับ 3 อากาศถ่ายเทได้สะดวก
- อันดับ 4 ห้องเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต
- อันดับ 5 มีสื่อสำหรับการเรียนการสอนพร้อมสมบูรณ์
- อันดับ 6 ไม่มีเสียงรบกวน
- อันดับ 7 สวนพักผ่อนลานเอนกประสงค์
- อันดับ 8 โรงฝึกงานอาชีพในหน่วยเรียน
- อันดับ 9 สถานที่ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม
- อันดับ 10 แบบห้องเรียนผ่านจอโทรทัศน์

8) ด้านแหล่งการเรียนรู้ เด็กและเยาวชนมีความต้องการแหล่งการเรียนรู้ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ตามลำดับดังนี้

- อันดับ 1 ห้องสมุด
- อันดับ 2 ห้องอินเทอร์เน็ต
- อันดับ 3 สหกรณ์เพื่อสวัสดิการของเด็กและเยาวชน
- อันดับ 4 ห้องจัดกิจกรรม นิทรรศการ
- อันดับ 5 ห้องเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม (กศน.)
- อันดับ 6 ภูมิปัญญาชาวบ้าน
- อันดับ 7 ธนาคารขยะ

9) ด้านสิ่งที่ต้องการหลังจากเรียนจบหลักสูตร เด็กและเยาวชนมีความต้องการจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน หลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้ว ตามลำดับดังนี้

- อันดับ 1 ต้องการวุฒิที่สามารถนำไปเทียบโอนเพื่อศึกษาต่อได้
- อันดับ 2 ต้องการวุฒิที่สามารถนำไปสมัครงานได้
- อันดับ 3 ขอลดอายุตัวก่อนกำหนด
- อันดับ 4 ลดระยะเวลาการฝึกอบรม
- อันดับ 5 ส่งเรียนต่อภายนอก แบบเข้าไปเรียนกลับ
- อันดับ 6 อนุญาตให้ลาเยี่ยมบ้านได้
- อันดับ 7 หางานให้ทำหลังจากได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว
- อันดับ 8 หาดำรงชีพให้หลังจากได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว

1.3.2 จากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 9 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเพื่อจัดกลุ่มด้านต่างๆ เป็น 4 ด้าน ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับด้านการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อผลการตอบแบบสอบถาม สรุปเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมทั้งหลักสูตรขั้นพื้นฐาน วิชาชีพ เวลาเรียน รูปแบบ กิจกรรม และสื่อการเรียนการสอน ที่สามารถปรับได้ตามสถานการณ์ ส่งผลให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ และเกิดประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ควรเน้นการจัดการศึกษาเพื่อการบำบัด แก้ไข และฟื้นฟูพัฒนาทางด้านจิตใจของผู้เรียนต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ให้รู้จักกระบวนการคิด ควรเป็นการศึกษาแบบยกระดับ โดย การสร้าง แรงจูงใจเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดี ส่วนการจัดกิจกรรมภายนอกเขตควบคุม ควรคำนึงถึงกฎ ระเบียบ และข้อบังคับในเรื่องของการควบคุมและป้องกันการหลบหนี รวมถึงงบประมาณที่ได้รับจัดสรรอย่างจำกัดเฉพาะการเท่านั้น ที่สำคัญคือต้องคำนึงถึงสิทธิที่เด็กและเยาวชนจะได้รับอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

2) ด้านสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน สามารถทำให้เด็กและเยาวชน มีพัฒนาการตามความสนใจ ความถนัด และตอบสนองต่อความต้องการของเด็กและเยาวชน นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้ประสบผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ควรมีการจัดแบ่งเขตพื้นที่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสำหรับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม ควรมีการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษา ทั้งด้านวิชาการที่ทันต่อยุคสมัยในโลกปัจจุบัน และด้านเงินทุน รวมถึงการพัฒนาปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ แต่การจัดห้องเรียนควรคำนึงถึงกฎ ระเบียบ และข้อจำกัดทั้งด้านงบประมาณรวมถึงบุคลากร เช่น ห้องเรียนที่คิดเครื่องปรับอากาศ เห็นว่าเป็นความต้องการทางด้านความสบายทางกายมากกว่าด้านการเรียนรู้ โดยสังเกตจากพฤติกรรม ห้องอินเตอร์เน็ตที่จำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน

3) ด้านผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอน เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ เพราะผู้ที่ทำหน้าที่สอนที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของเด็กและเยาวชน จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีพัฒนาการด้านการศึกษาและมีการพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นด้วย ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ การสื่อสารในตอนต้นบวกระตุ้นความรู้สึก อยากรู้ น่าสนใจ และประยุกต์เนื้อหาสาระให้เหมาะกับวัยของผู้เรียนและสถานการณ์ปัจจุบัน มีความประพฤติที่ดี ซึ่งควรเป็นสหวิชาชีพที่มีความรอบรู้ด้านการบำบัด แก้ไข และฟื้นฟูพฤติกรรม และมีความชำนาญงานในด้านที่ตนถนัด

ต้องได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้ความสามารถของครูผู้สอน เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม พัฒนาด้านทักษะในการสอน เช่น การถ่ายทอด การประยุกต์ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และควรมีจิตวิทยาสำหรับวัยรุ่น เพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจ และน่าเรียนรู้ อีกทั้งควรสอดแทรกทักษะชีวิตทุกๆ ชั่วโมง

4) ด้านความต้องการหลังจากเรียนจบหลักสูตร ทำให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของการบำบัด แก่ใจ และฟื้นฟู โดยการที่เด็กและเยาวชนไม่ย้อนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ อีกทั้งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญของการศึกษา และเห็นความสำคัญของตนเอง รู้จักวางแผนเพื่อพัฒนาชีวิตได้ และควรสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนสนใจการเรียนในด้านอื่นอีก หลักสูตรที่จัดให้กับเด็กและเยาวชนต้องได้รับวุฒิบัตรทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เพื่อนำไปต่อยอดทางการศึกษาหรือนำไปประกอบอาชีพได้ โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาชีพควรเป็นหลักสูตรที่กำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานตามยุคสมัย ควรมีการติดตามให้ความช่วยเหลือหลังปล่อย รัฐบาล กระทรวงยุติธรรม และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรมีนโยบายที่ชัดเจน มีการวางแผนที่เป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลและปรับปรุงสม่ำเสมอ

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยได้สรุปเพื่อจัดกลุ่มด้านต่างๆ เป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นการสรุปผลของด้านต่างๆ คือ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านเวลาที่จะจัดการเรียนการสอน ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้เห็นภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดของ เด็กและเยาวชน การเรียนการสอน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด ได้แก่ หลักสูตรสายสามัญ หลักสูตรสายอาชีพพระยะยาว หลักสูตรทักษะชีวิต หลักสูตรพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคมและชุมชน สำหรับหลักสูตรสายอาชีพพระยะสั้น มีความสำคัญในระดับปานกลาง ด้านเวลา ที่จะจัดการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนมีความเห็นว่าหลักสูตรที่ควรจัดให้เรียนทุกวัน ทั้งเช้าและบ่าย ได้แก่ หลักสูตรสายสามัญทุกหลักสูตร สายอาชีพหลักสูตรพระยะยาว หลักสูตรทักษะชีวิต ส่วนสายอาชีพหลักสูตรพระยะสั้น และหลักสูตรพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคมและชุมชน

ควรจัดให้เรียน 1 วัน/สัปดาห์ ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนมีความเห็นว่าเป็นรูปแบบการจัด การเรียนการสอนหลักสูตรสายสามัญ สายอาชีพหลักสูตรระยะยาว ควรจัดแบบให้เรียนในชั้นเรียน ส่วนหลักสูตรสายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรทักษะชีวิต และหลักสูตรพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคมและชุมชน ควรจัดแบบพบกลุ่ม ด้านกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนมีความเห็นว่าเป็นกิจกรรมทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสมในระดับมากที่สุด กิจกรรมประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมเข้าค่ายการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมฐานการเรียนรู้ (วอล์ค แรลลี่) การจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนมีความต้องการสื่อประเภทหนังสือเรียน, ครู / วิทยากร, อินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

เมื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ด้วยเหตุผลที่ว่า หลักสูตร เวลาเรียน รูปแบบ กิจกรรมประกอบการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นต่อการบำบัด แก้ไข พื้นฟูพฤติกรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน ให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดทางการศึกษานำไปประกอบอาชีพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันที่จะต้องอยู่ร่วมในชุมชนและสังคม เป็นการเปิดโลกทัศน์ของเด็กและเยาวชน ให้ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งด้านดีและด้านร้าย จนสามารถสร้างสรรค์งานใหม่ที่มีคุณภาพ เหมาะกับสถานการณ์ในอนาคต ทำให้การจัดการเรียนการสอนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ ควรเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีรูปแบบเฉพาะสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เน้นการพัฒนากระบวนการคิด สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพของท้องถิ่น มีความร่วมมือเหมาะสมกับตลาดแรงงาน และต้องมีการรับรองผลการเรียนจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เด็กและเยาวชนมีช่วงอายุในวัยเรียน คือ ตั้งแต่ 10 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ที่ได้สำนึกถึงผลของการที่ตนได้กระทำผิดแล้ว จึงต้องการกลับตนเป็นคนดีเป็นพลเมืองดีของสังคม โดยการศึกษาเล่าเรียนเพื่อพัฒนาตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อยอดในระดับที่สูงขึ้นในสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ การเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข ทั้งสำหรับตนเองและคนรอบข้าง ขณะที่เด็กและเยาวชนบางคนต้องปฏิบัติตามศาลที่สั่ง ให้เรียนจนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือชั้นพื้นฐานแล้วศาลจึงจะพิจารณาการปล่อยตัว จึงต้องใช้เวลาเพื่อการเรียนทุกวัน ทั้งเช้าและบ่าย และต้องการเรียนแบบในชั้นเรียน อาจจะเป็นเพราะว่ามีความคุ้นเคยกับการเข้าเรียนเหมือนที่เคยเรียนจากภายนอกศูนย์ฝึกฯ อีกทั้งจะได้ใกล้ชิดกับครูประจำหน่วยเรียน โดยหวังประโยชน์ที่จะได้รับ เช่น การรายงานความประพฤติเพื่อประกอบการพิจารณาของศาล เพื่อขอลดโทษหรือขอปล่อยตัวก่อนกำหนด การเสนอให้ลาเยี่ยมบ้าน สำหรับกิจกรรมทัศนศึกษาที่เด็กและเยาวชนเห็นว่าเป็นมีความ

เหมาะสมมากที่สุด อาจเป็นเพราะเด็กและเยาวชนต้องถูกควบคุมอยู่ภายในศูนย์ฝึกฯ จึงมีความต้องการออกมาภายนอกถ้ามีโอกาส นอกจากจะได้ออกมาภายนอกศูนย์ฝึกฯ แล้ว ยังได้ความรู้จากกิจกรรมและได้ท่องเที่ยวในสถานที่ที่ไม่เคยไปได้อีกด้วย ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ศูนย์ฝึกฯ จัดให้กับเด็กและเยาวชนตามนโยบายหรือตามเทศกาลเป็นระยะ แต่ที่ความต้องการในระดับมากก็เพราะต้องการเปลี่ยนบรรยากาศจากการเรียนในห้องเรียนเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการต่างๆ บ้าง ด้านสื่อการเรียนการสอนที่เด็กและเยาวชนมีความต้องการเป็นอันดับแรก คือ สื่อประเภทหนังสือ อาจเป็นเพราะยังมีความคิดว่าหนังสือเรียนเป็นสิ่งเดียวที่จะใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน หรือคุ้นเคยกับการเรียนในโรงเรียนที่มักจะใช้หนังสือประกอบการเรียนมาก่อน แต่ต้องการครูหรือวิทยากรเป็นสื่ออันดับสอง เพราะครูบางคนชอบบ่นชอบว่า ส่วนอินเตอร์เน็ตเป็นสื่อตามสมัยนิยมที่เด็กและเยาวชนต้องการ หากศูนย์ฝึกฯ จะจัดให้มีต้องมีการควบคุมอย่างเข้มงวดโดยผู้มีความชำนาญเฉพาะทาง

ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี ชาติ (2546 : 54) ที่ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โดยจัดให้มีอาคารหรือสถานที่เฉพาะเป็นสัดส่วน จากการสำรวจเอกสารงานวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2531) พบว่าบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณรา บุญขึ้น (2537) ที่ศึกษาสาเหตุความสนใจ ในการเรียนของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทัศนสถานวัยหนุ่ม พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการใช้สื่อประกอบการสอน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ห้องเรียนที่จัดเป็นสัดส่วนอากาศถ่ายเทดี ล้วนเป็นสาเหตุของความสนใจในการเรียนมาก

2.2 ด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเป็นการสรุปผลของด้านต่างๆ คือ ด้านสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน ด้านแหล่งการเรียนรู้ เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีความเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน ที่ตรงกับความต้องการของเด็กและเยาวชน ได้แก่ เป็นแบบห้องเรียนที่ติดแอร์ เป็นแบบห้องเรียน มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก เป็นห้องเรียนผ่านอินเตอร์เน็ต เป็นห้องเรียนที่มีสื่อสำหรับการเรียนการสอนพร้อมสมบูรณ์ เป็นห้องเรียนที่ไม่มีเสียงรบกวน เป็นสวนพักผ่อนลานเอนกประสงค์ โรงฝึกงานอาชีพใน หน่วยเรียน สถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม เป็นแบบห้องเรียนผ่านจอโทรทัศน์ ตามลำดับ ด้านแหล่งการเรียนรู้ เด็กและเยาวชนมีความต้องการแหล่งการเรียนรู้ ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องอินเตอร์เน็ต สหกรณ์เพื่อสวัสดิการของเด็กและเยาวชน ห้องจัดกิจกรรม นิทรรศการ ห้องเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม (กศน.) ภูมิปัญญาชาวบ้าน ธนาคารขยะ ตามลำดับ

เมื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ด้วยเหตุผลที่ว่า สถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่ช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสัมฤทธิ์ เด็กและเยาวชนมีพัฒนาการตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ทำให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียนและเรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ได้เรียนรู้ในเรื่องที่นอกเหนือจากตำรามากขึ้น เป็นการเปิดมุมมองและแง่คิดที่แตกต่างกันไป ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามมาตรฐานในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ ควรสร้างเครือข่ายทางการศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จัดพื้นที่และบรรยากาศสำหรับการเรียนการสอนที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ตามความเหมาะสม และต้องคำนึงถึงการประหยัดพลังงาน

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ห้องเรียนที่คิดแอร์ตามความต้องการของเด็กและเยาวชน จะเป็นการอำนวยความสะดวกสบายในการเรียนที่ไม่ต้องทนต่อสภาพอากาศร้อน ทำให้เกิดสมาธิในการเรียนขณะเรียน แต่หากเป็นแบบห้องเรียนที่ไม่คิดแอร์ ต้องการให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวน สำหรับห้องเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต เด็กและเยาวชนมีความต้องการตามสมัยนิยม ซึ่งทราบคืออยู่แล้วว่าศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไม่สามารถจัดให้มีได้ แต่แสดงความต้องการไว้ ในส่วนของโรงฝึกงานและสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม เด็กและเยาวชนมีความต้องการในระดับท้ายๆ อาจเป็นเพราะเด็กและเยาวชนคิดว่าจะต้องเป็นการทำงานที่ยากลำบากและหนักเกินวัยของตัวเอง ที่ต้องการเล่นสนุกกับกิจกรรมอื่นมากกว่า เช่น การเล่นเกม เล่นดนตรี อยู่ในกลุ่มเพื่อน เป็นต้น ด้านแหล่งการเรียนรู้ที่เด็กและเยาวชนต้องการในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก คือ ห้องสมุด อาจเพราะเป็นสถานที่ที่มีความคุ้นเคยและสะดวกในการเข้าไปใช้บริการหรืออาจใช้เป็นที่พักผ่อนได้ ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้แห่งเดียวที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสามารถจัดให้บริการแก่เด็กและเยาวชนได้ ส่วนแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เด็กและเยาวชนมีความต้องการตามสมัยนิยมและทราบดีเช่นกันว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไม่สามารถจัดให้มีได้ แต่แสดงความต้องการไว้

ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสาวตรี ชาดา (2546 : 54) ที่ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โดยจัดให้มีอาคารหรือสถานที่เฉพาะเป็นสัดส่วนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับคำกล่าวของทองอยู่ แก้วไพฑูริ (2544) ที่ว่า สถานที่ที่จัดให้บริการการศึกษานอกระบบจะกระจาย เปลี่ยนแปลงและโยกย้ายไปตามสถานที่ที่อำนวยให้ และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ซึ่งเป็นการเรียนการสอนนอกกรอบชนิดหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนน อมรวิวัฒน์ (2530) ที่ศึกษาสภาพในปัจจุบันและบรรยากาศ ปัญหาด้านการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา พบว่าบรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างความสนใจใฝ่รู้และศรัทธาต่อการเรียน การเรียนที่ไร้บรรยากาศจากความกลัวและวิตกกังวล

สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี จากการสำรวจเอกสารงานวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2531) พบว่าบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัตน์ พุ่มพวง (2549) ที่ศึกษาการประเมินการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม ส่งเสริมการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของสถานที่ การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้สะอาดสวยงาม และอำนวยความสะดวกของสถานที่ในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการจัดแหล่งการเรียนรู้ มุมรักการอ่าน ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสมุด ห้องสมุดเคลื่อนที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วอร์ชิงตัน และแกรนท์ (Worthing and Grant, 1971) ที่ศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจการเรียนรู้ คือ สภาพที่ตั้งของโรงเรียนและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีผลในการจัดการเรียนการสอน และเป็นการสร้างบรรยากาศทางสติปัญญาให้เกิดความสนใจและตั้งใจเรียน และนิสิตที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไม่ใช่วิชาการ จะมีความสนใจในการเรียนและมีเกรดเฉลี่ยสูงกว่านิสิตที่ร่วมกิจกรรมน้อยหรือไม่ร่วมกิจกรรมเลย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจอห์น เอลตัน ลักซ์ (John Elton Lux, 1959) ที่ศึกษาการใช้วิธีการสอนและกิจกรรมแบบต่างๆ ในการสอนที่ผู้เรียนพอใจ ขึ้นอยู่กับครู ผู้เรียน สภาพห้องเรียน ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและช่วยให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น

2.3 ด้านผู้ทำหน้าที่ในการสอน

เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีความเห็นเกี่ยวกับผู้ทำหน้าที่ในการสอนที่ดีและมีความเหมาะสม ควรเป็นผู้ที่มีความรู้จริง รู้และเข้าใจปัญหาของเด็กและเยาวชน สอนเก่งสอนได้เข้าใจ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน และให้คำปรึกษาและการแนะแนวได้ตามลำดับ

เมื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้ทำหน้าที่สอนจะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีพัฒนาการด้านการศึกษาที่ดีขึ้น ควรเป็นผู้ที่มีทักษะในการถ่ายทอด การสื่อสาร การประยุกต์เนื้อหาให้เหมาะกับวัยของผู้เรียนและสถานการณ์ปัจจุบัน แนะนำและชี้แนวทางได้อย่างถูกต้องและเข้าใจได้โดยง่าย มีความประพฤติที่ดีและต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน จะส่งผลทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล ทั้งนี้ ต้องมีความเป็นสหวิชาชีพ มีความตั้งใจจริงและต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต้องจัดโครงการฝึกอบรมในการที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถ ให้แก่ผู้ทำหน้าที่สอนอย่างสม่ำเสมอ และต้องมีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่จะมาทำหน้าที่สอนที่เป็นมาตรฐาน มีความเป็นครูและมีความรู้ด้านจิตวิทยาวัยรุ่น

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน รุ่นเก่าๆ ส่วนใหญ่ไม่สำเร็จการศึกษาด้านครุมาโดยตรง แต่จะสำเร็จการศึกษาด้านวิชาชีพ จึงขาดคุณสมบัติความเป็นครู ขาดจิตวิทยาของความเป็นครู ที่จำเป็นต้องรู้และเข้าใจปัญหาของเด็กและเยาวชน ในบางครั้งยังขาดการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนสับสน เพราะในขณะที่ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอน สอนให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี แต่ผู้สอนไม่เป็นแบบอย่างที่ดีที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน ขาดบุคลิกภาพของครูที่มีบุคลิกภาพดี เช่น การแต่งกาย การขึ้น การเดิน ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การแสดงออกทางสีหน้า แววตา ฯลฯ ที่เหมาะสมกับการเป็นครู จะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี บุคลิกภาพของครูมีผลต่อความรู้สึกของนักเรียน เพราะเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกฯ ส่วนใหญ่ไม่ชอบการเรียนรู้และเบื่อหน่ายครู

ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุพันธ์ อึ้งภากรณ์ (2548) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูที่ปรึกษาคตามความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูที่ปรึกษาเรียงตามความพอใจของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านกลุ่ยามิตร ด้านจิตวิทยาและแนะแนว ด้านความรู้และการจัดการเรียนรู้ และด้านความรับผิดชอบหน้าที่ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจินดา จันทรมณี (2534) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับประถมศึกษา ในเรือนจำและทัณฑสถาน พบว่า ปัจจัยครูผู้สอน ได้แก่ การเตรียมการสอน การเข้าสอน การขาดเรียนของผู้เรียน สื่อการเรียน สถานที่เรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณรา บุญยืน (2537) ที่ศึกษาสาเหตุความสนใจในการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทัณฑสถานวัยหนุ่ม พบว่า ครูที่รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีความรักและสามัคคี กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการใช้สื่อประกอบการสอน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ห้องเรียนที่จัดเป็นสัดส่วนอากาศถ่ายเทดี ล้วนเป็นสาเหตุของความสนใจในการเรียนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมน อมรวิวัฒน์ (2530) ที่ศึกษาสภาพในปัจจุบันและบรรยากาศ ปัญหาด้านการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน ความรักและศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนที่รื่นรมย์ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี จากการสำรวจเอกสารงานวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2531) พบว่า การที่ครูให้ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและในการเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ถ้าครูผู้สอนสามารถสร้างความรู้สึกลึกซึ้งให้เกิดขึ้นต่อนักเรียนได้ นับว่าครูได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกายอารมณ์ และ สังคมโดยแท้จริง สอดคล้องกับคำกล่าวของ Erikson (1968) ที่ให้ความเห็นว่า วัยรุ่นจะเลือกเอาลักษณะบางอย่างของผู้อื่นมาใช้เป็นลักษณะของ

ตนเอง โดยค้นแบบมักจะได้แก่ พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และครูอาจารย์ แต่การเลียนแบบพฤติกรรมนั้น มิได้จำกัดเฉพาะพฤติกรรมที่ดี วัยรุ่นอาจรับเอาลักษณะก้าวร้าว หรือรุนแรงมาได้หากวัยรุ่นนั้น ประสบกับเหตุการณ์ที่โหดร้ายหรือรุนแรงในชีวิต หรืออาจจดจำพฤติกรรมที่ไม่ดีมาจากบุคคลที่ ใกล้ชิด ภาพยนตร์ ละคร หรือเกมส์ต่อสู้ต่างๆ ก็ได้

2.4 ด้านสิ่งที่เด็กและเยาวชนต้องการหลังจากเรียนจบหลักสูตร

เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีความต้องการหลังจากที่เรียน จบหลักสูตรจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแล้ว ตามลำดับดังนี้ ต้องการวุฒิที่สามารถนำไป เทียบโอนเพื่อศึกษาต่อได้ ต้องการวุฒิที่สามารถนำไปสมัครงานได้ ขอปล่อยตัวก่อนกำหนด ระยะเวลาการฝึกอบรม ส่งเรียนต่อภายนอกแบบเข้าไปเย็นกลับ อนุญาตให้ลาเยี่ยมบ้านได้ หางานให้ทำหลังจากได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว หากบ้านพักให้หลังจากได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว

เมื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชน และเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ด้วยเหตุผลที่ว่า ความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาตาม รัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะเด็กกลุ่มพิเศษ ยิ่งต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ทำให้เห็นผลสัมฤทธิ์ ของการดำเนินงานด้านการบำบัด แก้ไข พื้นฟูพฤติกรรมของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จน เด็กและเยาวชนไม่ย้อนกลับไปกระทำผิดซ้ำ สร้างความภาคภูมิใจให้แก่เด็กและเยาวชนในการพัฒนา ให้เห็นความสำคัญของตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดที่จะศึกษาต่อไปในระดับที่สูงขึ้น และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ทั้งนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรมีการ ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ที่มีหน้าที่ออกใบรับรองการศึกษา ให้การรับรองวุฒิบัตรหรือเทียบ โอนหน่วยกิต และควรมีนโยบายชัดเจน มีการวางแผนที่เป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลและ ปรับปรุงสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเรื่องการหางานให้ทำ เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องช่วยให้เด็กและเยาวชน สามารถทำงานได้จริง นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนควรได้รับวุฒิ ที่ตรงตามความต้องการของ ตลาดแรงงาน หลักสูตรฝึกอาชีพระยะสั้นควรเน้นให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง และเป็น ที่ต้องการของตลาด เป็นส่วนช่วยยืนยันว่าผลการฝึกอบรมหลังการเรียนการสอนได้ผลในทางที่ดี

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพปัญหาของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็วและรุนแรง ส่งผลกระทบให้เด็กและเยาวชนมีความต้องการที่จะบริโภคเพิ่มมากขึ้น ตั้งแต่ อาหาร เสื้อผ้า อุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัว อุปกรณ์สื่อสาร การเที่ยวสถานบันเทิง เป็นต้น ทำให้เด็กและเยาวชนต้องทำงานเพื่อหารายได้เสริมหลังจากเลิกเรียนหนังสือ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่าย สำหรับการบริโภคดังกล่าว จนในบางครั้งหารายได้ไม่พอกับรายจ่าย จึงหลงไปกระทำผิดและถูก ศาลสั่งให้นำตัวส่งศูนย์ฝึกฯ เพื่อเข้ารับการฝึกอบรม เพราะฉะนั้น เมื่อเด็กและเยาวชนได้เห็น ความสำคัญของการทำงานหาเลี้ยงชีพมาแล้ว และได้ตระหนักว่าการมีการศึกษาที่สูงย่อมทำให้มีงาน ทำที่ดี ไม่ใช่งานหนักประเภทที่ใช้แรงงานเพราะมีการศึกษาน้อย เมื่อมีโอกาสทางการศึกษาแล้วจึง

ต้องการที่จะพยายามเรียนให้สำเร็จ อาจเป็นเพราะว่าเด็กและเยาวชนในยุคนี้กลับมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองมากขึ้น ทั้งด้านการศึกษาและด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งจะต่างจากเมื่อ 10 ปีที่แล้ว จากประสบการณ์การทำงานในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนของผู้วิจัย ซึ่งได้สัมผัสพุดคุยกับเด็กและเยาวชนทั้งที่เคยสอน และที่ได้สัมผัสโดยการให้คำปรึกษา ที่ผ่านมานั้นเด็กและเยาวชนมีความต้องการให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนปล่อยตัวก่อนกำหนด ลดระยะเวลาการฝึกอบรม และขออนุญาตให้ลาเยี่ยมบ้านได้ แต่จากผลการวิจัยในครั้งนี้ กลับพบว่า เด็กและเยาวชนมีความต้องการวุฒิที่สามารถนำไปเทียบโอนเพื่อศึกษาต่อได้ ต้องการวุฒิที่สามารถนำไปสมัครงานได้ มากกว่าการขอปล่อยตัวก่อนกำหนด ถือว่าเป็นโอกาสที่ควรส่งเสริมและสนับสนุนทั้งสองด้านให้เต็มที่ ประโยชน์ย่อมเกิดแก่เด็กและเยาวชน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก เมื่อเขาเหล่านั้นสามารถกลับใจให้เป็นคนดีของสังคม และเป็นพลเมืองดีของประเทศได้

สอดคล้องกับคำกล่าวของ Erikson (1968) ที่ให้ความเห็นว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มนุษย์พยายามค้นหาความต้องการที่แท้จริง เรียนรู้บทบาทหน้าที่ และพัฒนาความสามารถเฉพาะตนเพื่อที่จะวางแผนชีวิตต่อไปในอนาคตซึ่งถ้าในระยะนี้วัยรุ่นประสบความสำเร็จในการค้นหาเอกลักษณ์ของตัวเอง ก็จะส่งผลให้วัยรุ่นเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่รู้จักความสามารถของตนเอง รวมทั้งมีการวางแผนชีวิตที่เหมาะสม ในทางตรงกันข้ามหากเกิดความล้มเหลวในการค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะตน วัยรุ่นก็จะสับสนในบทบาทหน้าที่ และมีผลกระทบต่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต นอกจากนี้เป็นวัยที่ค้นหาเอกลักษณ์ของตัวเองแล้ว วัยรุ่นยังปรารถนาที่จะเป็นเหมือนผู้ใดผู้หนึ่งในสังคม

ทั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ พรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539) ว่า พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระดับสติปัญญาเป็นอย่างมาก นักจิตวิทยาการพัฒนากล่าวถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์หลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า สติปัญญาของมนุษย์จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ระหว่างอายุ 18 ถึง 20 ปี โดยในวัยนี้มนุษย์จะสามารถให้นิยามของวัตถุสิ่งของต่างๆ ได้อย่างชัดเจน สามารถแบ่งแยกคุณลักษณะของสิ่งของต่างๆ ได้ดี มีพัฒนาการทางความคิดรวบยอด และมีความคิดในระดับที่เป็นนามธรรม พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นปรากฏในหลายรูปแบบ เช่น รู้จักลองตั้งสมมุติฐานหลายๆ แบบเพื่อหาข้อสรุปที่ดี สามารถแก้ปัญหาหลายๆ แบบ โดยมีกระบวนการคิดที่มีระบบและมีเหตุผล มีความจำดีสามารถจดจำสิ่งที่ตนสนใจได้อย่างแม่นยำแต่ มักไม่นำไปใช้ในเรื่องการเรียน มีความคิดกว้างไกล มีจินตนาการคิดฝันถึงสิ่งต่างๆ อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง และมีความเชื่อมั่นในความเชื่อหรือความเห็นของตนอย่างรุนแรง

2.5 รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากการสอบถามของเด็กและเยาวชน และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับด้านการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครอง

เด็กและเยาวชน ทำให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนใน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนี้

2.5.1 ด้านหลักสูตร ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนควรจัดหลักสูตรสายสามัญ ขั้นพื้นฐาน หลักสูตรวิชาชีพ หลักสูตรทักษะชีวิต และหลักสูตรพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชนและสังคม โดยให้น้ำหนักหลักสูตรที่เกี่ยวกับการบำบัด แก้ไข พื้นฟูพฤติกรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดทางการศึกษา นำไปประกอบอาชีพ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันที่จะต้องอยู่ร่วมในชุมชนและสังคม สามารถปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของเด็กและเยาวชน

2.5.2 ด้านเวลาที่จะจัดการเรียนการสอน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนควร จัดให้มีการเรียนการสอนทั้งวัน เช้าและบ่าย โดยคำนึงถึงหลักสูตรและลักษณะของวิชา รวมทั้ง ความสนใจของเด็กและเยาวชนด้วย

2.5.3 ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ควรจัดแบบเรียนในชั้นเรียน และแบบเรียนแบบพบกลุ่ม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและของเด็กและเยาวชน

2.5.4 ด้านกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชน ควรจัดกิจกรรมที่让孩子และเยาวชนได้มีโอกาสออกไปเรียนรู้จากภายนอกศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชนบ้าง เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์และหาประสบการณ์ชีวิตใหม่ๆ เช่น กิจกรรม ทัศนศึกษา กิจกรรมเข้าค่าย โดยให้การจัดสนองตอบความต้องการเด็กและเยาวชน และสามารถ ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่

2.5.5 ด้านสื่อการเรียนการสอน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ควรให้การ สนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อ สิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือเรียน สื่อเทคโนโลยี ได้แก่ อินเทอร์เน็ต เทปเสียง/วิดีโอ/ซีดี โทรทัศน์ผ่าน ดาวเทียม และ วิทยุ/โทรทัศน์ สื่อธรรมชาติ ได้แก่ ของจริง และสื่ออื่นๆ

2.5.6 ด้านสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชน ควรจัดให้มีห้องเรียนที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่มีเสียงรบกวน มีสื่อสำหรับการเรียนการ สอนพร้อมสมบูรณ์ ห้องเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต สวนพักผ่อนหรือลานเอนกประสงค์ โรงฝึกงาน อาชีพในหน่วยเรียน สถานประกอบ การโรงงานอุตสาหกรรม

2.5.7 ด้านแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ควรจัดให้มี ห้องสมุดไว้ให้เด็กและเยาวชนได้ใช้บริการโดยมีเจ้าหน้าที่คอยดูแล ส่วนห้องอินเทอร์เน็ตควรมี เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านควบคุมกำกับดูแล จัดให้มีห้องเรียนทางไกลผ่าน ดาวเทียม (กสน.) เพื่อประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตร กสน. ห้องจัดกิจกรรมนันทนาการ

เพื่อให้ความรู้ตามความสนใจของเด็กและเยาวชน เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน สหกรณ์เพื่อสวัสดิการของเด็กและเยาวชน และธนาคารขยะ

2.5.8 ด้านผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอน ควรมีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่จะมาทำหน้าที่สอนที่เป็นมาตรฐาน มีความเป็นครูและมีความรู้ด้านจิตวิทยาวัยรุ่น เข้าใจปัญหาของเด็กและเยาวชน มีความประพฤติที่ดีและต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ให้คำปรึกษาและการแนะแนวได้ เป็นผู้ที่มีทักษะในการถ่ายทอด การสื่อสาร การประยุกต์เนื้อหาให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน และสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องมีความเป็นสหวิชาชีพ มีความตั้งใจจริงและต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต้องจัดโครงการฝึกอบรมในการที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถ ให้แก่ผู้ทำหน้าที่สอนอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะส่งผลทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล และจะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีพัฒนาการด้านการศึกษาที่ดีขึ้น

2.5.9 ด้านความต้องการหลังจากเรียนจบหลักสูตร ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้การรับรองวุฒิบัตรที่เด็กและเยาวชนได้รับหลังจากเรียนจบหลักสูตร ให้สามารถนำวุฒิการศึกษาไปเทียบโอนเพื่อการศึกษาต่อได้ หรือนำวุฒิการศึกษาไปสมัครงานได้ ควรกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ว่าหากเรียนจบหลักสูตร จะได้รับการพิจารณาปล่อยตัวก่อนกำหนด ลดระยะเวลาการฝึกอบรม ส่งเรียนต่อภายนอกแบบเข้าไปเย็นกลับ อนุญาตให้ลาเยี่ยมบ้านได้ ควรทำความเข้าใจและหาวิธีการให้สถานประกอบการยอมรับเด็กและเยาวชนที่เรียนจบหลักสูตรจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแล้ว โดยการรับเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้นๆ ด้วย กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรมีนโยบายและมีการวางแผนที่เป็นระบบ โดยเฉพาะเรื่องการหางานให้ทำ มีการติดตามประเมินผลและปรับปรุงสม่ำเสมอ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องช่วยประคองให้สามารถทำงานได้จริง ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1.1 ควรมีนโยบายในการจัดการศึกษานอกระบบ สำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่ชัดเจน เพื่อบำบัด แก้ไข พื้นฟูและพัฒนาเด็กและเยาวชน

3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.2.1 ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนควรพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการของผู้เรียนก่อน แล้วจึงนำมาสู่การออกแบบหลักสูตร

และการเรียนการสอน แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของการดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

3.2.2 ควรพิจารณาในการคัดเลือกและพัฒนาครูผู้ทำหน้าที่สอนโดยรับฟังข้อเสนอของเด็กและเยาวชน และจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและจิตวิญญาณของความเป็นครูโดยแท้จริง ต้องมีเทคนิควิธีการใหม่ๆ มาชักจูงให้เด็กและเยาวชนกลับมาให้สนใจการศึกษาเล่าเรียน หากเป็นไปได้ก็ต้องเป็นนักพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนไปพร้อมๆ กันด้วย

3.2.3 ควรจัดทำผังการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ให้เป็นสัดส่วน สำหรับจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ ประสานงานกับหน่วยงานส่งเสริมวัฒนธรรม พื้นบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แทนการออกไปศึกษาภายนอกได้

3.2.4 ควรจัดกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสออกไปเรียนรู้จากภายนอก ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้าง และยังเป็นการเปิดโลกทัศน์และหาประสบการณ์ชีวิตใหม่ๆ โดยให้การจัดสนองตอบความต้องการเด็กและเยาวชน และสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่

3.3 ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งต่อไป

3.3.1 ควรทำการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

3.3.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มอื่น เช่น ผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ผู้บริหารสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน องค์กรเอกชนที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับเด็กและเยาวชน

3.3.3 ควรมีการจัดการศึกษานอกระบบเชิงเจาะลึกจำแนกตามกิจกรรมการศึกษา หลักสูตรสายสามัญ หลักสูตรวิชาชีพ หลักสูตรทักษะชีวิต และหลักสูตรพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม และชุมชน

3.3.4 ควรมีการติดตามผลผู้เรียนจบการศึกษาจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น